

“ DİJİTAL ÇAĞDA GELENEKSEL BASKI RESİM VE TEKNİKLER ARASI GEÇİŞ (MELEZLEŞME) ”

Doç. Mehmet FIRINCI *

ÖZET

Bu makalede, postmodern çağın ve teknolojinin hızlı gelişiminin getirisi olarak yaşanan dönüşüm sürecinde, geleneksel baskı resim sanatının melezleşen yapısı örneklerle desteklenerek incelenecektir. Ayrıca, geleneksel baskı resim teknikleri (gravür, litografi, ağaç baskı, linol, kuru kazı, ipek baskı vb.) ile dijital teknoloji aracılığıyla oluşturulan üretimlerdeki farklı, güçlü ve benzer yönlerle yer yer değinilecektir.

Teknolojinin hızlı gelişimi, bilgisayarın bu ortama paralel kullanımı, sanatı ve sanatçıyı etkisi altına almıştır. Fotoğrafın icadı ile birlikte resimde fotomontajların kullanımı gibi, geleneksel baskı resimde de bilgisayar teknolojisinin kullanımı ile melez tekniklerin ortaya çıkışı kaçınılmaz olmuştur. Geleneksel baskı tekniklerinin üretimi sırasında dijital ortam, üretimin bir parçası ya da aracı olarak kullanılmaktadır. Yapılan çalışmalara dijital ortamda müdahaleler olduğu gibi, dijital ortamda üretilen baskılara da geleneksel baskı resim teknikleri ile müdahaleler söz konusudur. Bazen bu müdahalelerin hangisinin önce yapıldığı tartışma konusu olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Baskı Resim, Dijital Çağ, Dijital Baskı, Bilgisayar Teknolojisi, Teknikler Arası Geçiş, Melezleşme.

ABSTRACT

The purpose of this study is to tackle and exemplify the hybridization of print-painting as a result of developments in postmodern era and technological advancements. Besides, it will highlight traditional print-making techniques (such as gravures, lithography, woodcut, linocut, serigraphy, etching) and display strong, vibrant and challenging images through digital printmaking.

Technological advancements and use of computers have left indelible tracks on art and artists. With the invention of photography, it is inevitable for the hybrid techniques to emerge. In traditional printmaking, digital environments are used as either an instrument or a part of the art. Digital interventions are easily integrated into traditional printmaking as well as traditional printmaking interferes into digital printmaking, which results in a mutual intervention. It is always a wonder which one is the prior one in such interventions.

Keywords: Traditional Printmaking, Digital Age, Digital Print, Information Technologies, Hybridization.

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi GSE Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir
e-posta: mehmet.firinci@deu.edu.tr

GİRİŞ

Gün geçtikçe hızı artan kültürel üretim süreci düşünsel sınırları zorlamakta, kimi zaman muğlaklaştırmaktadır. Bu ortamın sanatta melez tekniklerin ortaya çıkmasına neden olduğu bilinmektedir. Değişik düzlemlerde bir araya gelebilen bu çoklu parçalar, yeni söylem boyutlarını beraberinde getirmiştir. Geleneksel baskı resimde de benzer bir süreçle yaratma edimine eşlik eden bilgisayar teknolojisi yeni ifade türlerinin gelişmesini sağlamış ve sanatsal yaratının dijital ortamda yeniden biçimlendiği ya da dijital ortamda üretilmiş ürün üzerine sonradan yapılan müdahalelerle sanatsal yaratının farklı değişimler kazandığı görülmektedir.

Geleneksel baskı resim sanatında (gravür, litografi, ağaç baskı, linol, kuru kazı, ipek baskı vb.) yapının üretim sürecinde bilgisayar teknolojisi, yardımcı araç ya da ortak yaratıcı konumunda bulunabilmektedir (Üretimin bir aşamasında kullanımı ama sunumun yine geleneksel ortamlarda yapılması dijital teknolojinin araç olarak kullanımını ifade eder). Dijital teknolojilerin sağladığı imkanların sınırsızlığı, sanatçıya ortam olarak bu teknolojiyi kullanma fırsatı yaratmıştır. Görsel kültürün vazgeçilmez bir parçası olan bu teknoloji geleneksel baskı resim türlerinin de sınırlarını zorlamakta, yeni ve farklı ifade biçimlerinin sunumuna imkan tanımaktadır.

Bu araştırma, dijital teknoloji çağında, geleneksel baskı resim tekniklerine dijital tekniğin eklenmesi ile oluşan melezleşmeye odaklanarak, konu hakkındaki araştırmalara ön çalışma olarak düşünülmüş ve bu tür bir çalışmanın eksikliğine dikkat çekmek adına yapılmıştır. Araştırmada derleme yöntemi kullanılmıştır. Makalede, geleneksel baskı resim tekniklerine dijital olanın eklenmesi ile teknik anlamda bir melezleşme olduğuna ve dijital teknolojiler aracılığıyla içeriğin sınırlarının genişlediğine dikkat çekilecektir. Ayrıca, geleneksel baskı resim teknikleri ile dijital teknoloji aracılığıyla oluşturulan üretimlerdeki farklı, güçlü ve benzer yönlere yer yer kısaca değinilecektir.

DİJİTAL ÇAĞDA DÖNÜŞEN GELENEKSEL BASKI RESİM VE TEKNİKLER ARASI GEÇİŞ (MELEZLEŞME)

Baskı resim, duygu ve düşüncenin kalıplar aracılığıyla başka bir yüzeye aktarımı ve birden fazla kopyanın elde edilebilirliği esasına dayanır. Çoğaltım temeline dayanan bu sanat alanında, aktarılmak istenen görselin geçtiği aşamalar, kaç tane baskı elde edildiği ve bütün baskı aşamalarını yöneten sanatçının tasarımcı kimliği çok önemlidir. “Özgün baskı resim sanatı çalışmalarında, sanatçı resmin kalıbını oluşturur ve yaratma olayını sürdürerek özgün bir baskıresim elde eder. Bu resimden birden çok baskı yapar veya kendi denetiminde baskı yaptırır, bu baskıları sıraya göre sayılandırır ve imzalar. Kendi tespit ettiği sayıdan çok baskı yapmaz ve yaptırmaz” (İçmeli, 1985: 61-66). Bu işlemler, bir takım kalıpların dışına çıkılmayacak alt yapılarla sahip olduğu düşünülen baskı resim sanatını farklı kılan önemli özelliklerdir ve bu kurallar dizgesi uluslararası düzeyde kabul edilen kurallar olarak bilinmektedir. Ancak, disiplinlerarası yaklaşımlarla birlikte belli kurallar dizgesi içinde çalışılan bu alanda önemli değişimler gözlenmiş ve farklı ortam ve kuralların sürece dahil edildiği uygulamalara rastlanmıştır.

... son beş yüzyıldır, özümserenerek oluşturulan baskıresme dair kuralların, göz ardı edilebildiği, ancak bir o kadar da baskıresmin 'kurallar öncesi' sürecine gönderme yapan, onun kendine has karakteristiğine önem atfeden örneklerin de ortaya çıktığı bir süreçten bahsedilebilir. Mekan düzenlemeleri, duvar üzerine uygulamalar, hazır nesnelerin kalıp olarak kullanılması, sokaktan galeriye, mekana çoğaltılabilir imgelerle müdahale ve her tür yüzeyin yapıt için kullanılabilir olması, baskıresim geleneğiyle ilintili yenilikçi yaklaşımlar olarak sıklıkla karşılaşılan uygulamalar olarak görülmektedir. Böylece baskıresmin yüzyıllardır bağlı olduğu kağıt zemin ve çerçeve geleneği, çoğaltılabilirlik gibi özelliklerinin dışında da kendisine yeni mecralar aramaya başlamış ve günümüzde sınırlarını epeyce genişletmiş görülmektedir. (http://www.hayriesmer.com/yazilar_Detay.aspx?islem=yaziDetay&id=92).

İletişim teknolojilerindeki gelişmelerin, yeni dünya düzeninin, küreselleşmenin yarattığı duygu ve düşüncelerin sanatta da çok boyutlu, çok üsluplu yaratılar ortaya çıkarması doğal bir süreç olarak düşünülmektedir. Baskı resim alanı içerisinde, günümüzde sanat olup olmadığı tartışmaları hala süren dijital baskı resim çalışmaları da bunlardan biridir. Disiplinlerarası ve çoğulcu bu ortamın üretimleri tek bir sanat dalının egemenliğine son vermiş görünmektedir. Günümüzün çok disiplinli sanat ortamının, üretilen eserlerde, tekno-çağın getirilerine paralel bir yaklaşım sergilediği gözlenmektedir. Baskı resmin gravür, ağaç, linol, ipek baskı gibi geleneksel teknikleriyle elde edilen ürünlerde, estetik düşüncenin sanatçının kontrolünde olduğu bilinmektedir. Dijital teknikte ise, bilgisayar teknolojisinin kapasitesine bağlı olarak üretim yapılmaktadır. Her iki teknikte de sanatçı merkezde yer alır. Ancak, dijital teknikte bilgisayarın kapasitesi ile sanatçının düşünce yetisi bütünleşip bu tekniği daha da farklı yerlere taşıyabilmektedir.

Çağdaş sanat pratiğinde sınırları genişleyen bir alan olarak baskı resim sanatı, bu çoğulcu ortamda dijital teknolojiler aracılığıyla melezleşen, dönüşen bir yapı sunmaktadır. Dijital teknolojilerin araç olarak kullanımı ile melez kavramının anlamı daha da güçlenmiş ve tartışılan bir olgu haline gelmiştir. Christiane Paul'e göre, dijital teknolojiler sanatsal üretimin hem aracı hem de ortamı haline gelmiştir. "Fotoğraf, baskı, heykel ya da müzik gibi geleneksel sanat nesnelere oluşturulması için bir "araç" olan dijital teknolojiler; üretilen, saklanan ve sadece dijital formatta sunulan, etkileşimli veya katılımcı özellikleri kullanan dijital teknolojiler için "ortam" olarak kullanılmaktadır" (2008: 8). Geleneksel baskı üretiminden radikal olarak farklı olan dijital teknolojiler aracılığıyla üretilen baskı resim pratiği, hem dijital hem gelenekselin güçlerini birleştirerek melez baskı resim tekniklerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Melez tekniklerin, modern ve geleneksel teknolojilerin mükemmel bir birleşimi olduğu söylenebilir.

Resim, desen, baskı resim ve illüstrasyon teknikleri ya baskı süreci öncesi, ya da baskı sürecinde ve hatta her ikisi olarak dijital baskı ile birlikte kullanılabilir. İstenilen son sonuç baskı yapılan yüzeye melez teknikler uygulandığında genellikle ortaya çıkar. Dijital teknikler, geleneksel metotlara eklenilebilen arka planlar, dokular, ana hatlar, detaylar ve/veya fotografik imgeleri sağlayabilir. (http://web.me.com/digitalmedia/DI2_Assignments/Digital_Imaging_II___Hybrid_Digital_Assignment_files/Hybrid%20Digital%20Print.pdf).

1970'lerden itibaren bilgisayar teknolojisinin gelişimi ve baskı resim pratiğine bu teknolojinin uyumu, mekanize çizim biçimi olarak baskı resim sanatını yeniden inceleme ihtiyacını doğurmuştur. Yeni ile eski teknolojilerin tekrar düzenlenmesiyle, görsel dil ve baskı resim süreçleri ile ilişkili çalışma pratiğinin değiştiği gözlenmektedir. “Geleneksel baskı anlayışının, modası geçmiş eski donanımlar üzerinde yapılan bir sanat pratiği olarak görülmesinden çok, dijital teknolojiyle arasında kurulan bağ ile yenilikçi doğasının araştırılmasının, bir kültürel yapıyı besleyeceği düşünülmektedir” (Hamilton, 2009: 1). Dijital ve geleneksel arasında kurulan bağ, teknikler arası geçişe izin veren melez yapıların ortaya çıktığı, yeni ve farklı söylemleri beraberinde getirmiştir.

1980'lerin ortasında bilgisayar ortamında alınan baskıların imge ve arşiv kalitesinin arzulanan birçok şeyi gerçekleştirdiği belirtilmektedir (Kerlow, 2010, 152). Geleneksel baskı resim teknikleri üzerine, bilgisayarda üretilmiş imgeleri transfer için çeşitli yollar üzerine odaklanan dijital sanatçı ve bağımsız film yapımcısı Prof. Isaac Kerlow, geleneksel ve dijital olanın arasındaki benzerliklere şöyle değinir: “Geleneksel baskı resim ve bilgisayarda üretilen imge nesli arasında güçlü kavramsal benzerlikler vardır. Her iki teknikte tek bir kalıptan birden fazla kopya yapma düşüncesine dayanmaktadır. Geleneksel baskı teknikleri bir ya da birçok baskı kalıbı kullanır ve bilgisayarlar çoklu versiyonların üretimi için kalıp olarak bir imgenin sayısal tanımını kullanır” (Kerlow, 2010: 149).

Dijital baskı sanatı, genel anlamda üretilişinde bilgisayarın rol aldığı ve fiziksel olmayan nesnelerin ifadesine yönelik tutum sergileyen bir sanat anlayışıdır. Bu süreçte bilgisayar, geleneksel anlamda bir yardımcı araç olarak kullanılırken, sanatın yararına sürekli yeni anlatım yolları da sunmaktadır. Özellikle 1990'lardaki dijital devrim sonrası sayıları hızla artan dijital ressamlar ve baskıcılar, çağın gereği sosyal olaylara olduğu kadar, malzemeye de egemen anlayışta üretimlerde bulunmuşlardır. Dijital tekniğin sağladığı imkânların çeşitliliği, sanatçılara araç, ortam veya konu olarak kullanabilme seçimini yaratmıştır.

Eski ve yeni teknolojilerin birbirine benzer kavramsal yönleri olduğunu tartışan Kerlow'un yapıtlarında, geleneksel baskı teknikleri üzerine dijital ortamda ürettiği imgeleri transfer ederek melez yapılar ortaya koyduğu gözlenmektedir. Örneğin, “Bulutlar Üzerinde Maya” adlı resminde (Resim 1), iki renkli bastığı bulut manzarası üzerine, yüzen Maya mimarisinden esinlenerek dönüştürülmüş bir alfabenin yüksek kontrastlı yerleşimi görülmektedir.

Resim1: Isaac Kerlow, 'Bulutlardaki Maya', 1986, Gravür, 48x67 cm (Kerlow, 2010: 151).

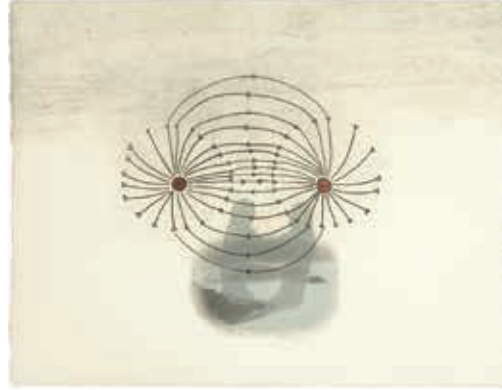
Resim2: Janet Curley Cannon, 'Siyah ve Beyaz Arasındaki Farklılık', Linol ve Dijital Baskı, 29,7x42 cm, 2008.

Dijital baskı süreçleri ve teknikleri kullanan bir diğer baskı resim sanatçısı Janet Curley Cannon, karışık teknik çalışmalarıyla dikkat çekmektedir. “Kentsel çevrenin yüzey özelliklerini gözlemleyerek yaptığı çalışmalarında, sosyal tutumlar, siyasi kaygılar ve kültürel eğilimleri ortaya çıkarabilir yapılar inşa etmenin bilgisini aramaktadır. Tekrarlanan kalıplar, yapı elemanları ve değişimin eşliğinde yaşlı ve unutulmuş alanlarda biriken geçmiş ilgi alanına girmektedir” (<http://www.re-title.com/artists/janet-curleycannon.asp>).

Serigrafi, ağaç, linol, litografi, gravür gibi geleneksel tekniklerin herhangi biri ile kombine olarak dijital baskı tekniğini kullanan sanatçı, teknikler arası geçişi başarılı bir şekilde sunan çalışmalar üretmiştir. Resim 2’de görüldüğü gibi, “Temelde, ıssız, bakımsız ve çürüyen yüzey görünümleri, boya yüzeyleri ve çarpık yansımaların kırıldığı tekstil kalıntıları, hayatımızın bu göstergeleri yaşadığı çağ ve onu büyüleyen geçmiş zamanlar arasındadır” (<http://hybridigital-traditionalprints.blogspot.com/2008/07/janet-curley-cannon.html>)

Resim3: Lisa Bulawsky, 'Dream-Day-20', Dijital Baskı, Kolograf, Gravür, 35,5x 45,7 cm, 2009.

Resim4: Lisa Bulawsky, 'Dream-Day-1', Dijital Baskı, Kolograf, Kurukazı, 35,5x 45,7 cm, 2009.

Baskı resim sanatçısı Lisa Bulawsky ise, “Dream-Day-20” (Resim 3) adlı çalışmasında çoğu çalışmasında olduğu gibi geleneksel ve dijital olanı bir arada sunmaktadır. Yapıtın ismi olan “Dream-day” terimi, “... rüyadan önceki güne atıfta bulunan Freud’cu bir terimdir” (<http://www.lisabulawsky.com/wop.php?area=WorksonPaper&todo=sil&gid=38>). Sanatçı, gravür tekniği ile oluşturduğu imge yüzeyi tarayarak bilgisayar ortamına aktarmış ve photoshop yazılımını kullanarak fotografik imgeleri karıştırıp, manipüle ederek dijital bir baskı üretmiştir. Gravür, kolograf gibi tekniklerle birlikte dijital ortamı da kullanarak melez tekniğe özgün bir örnek sunduğu gözlenmektedir.

Geleneksel baskı tekniklerinin, dijital baskı imgeleriyle birlikte potansiyel bir yaratıcılık ortaya koyduğu düşünülmektedir. Avustralya’lı sanatçı Ann Thomson’da geleneksel ve dijital baskı resim tekniklerinde yapıtlar üretmekte, özellikle de bu tekniklerin melez formlarıyla ilgilenmektedir. Resim 5’te de görüldüğü gibi, dijital teknolojinin araç olarak kullanımı, sanat yapıtı üretme sürecinde bütünleyici bir rol oynamaktadır.

Baskı resim süreci, yukarıda verilen örneklerde de görüldüğü gibi keşfetmeyi, düşünmeyi, hayal gücünü ve entelektüel araştırma isteğini harekete geçiren eşsiz deneyimler ortaya koymaktadır. Çağdaş sanat pratiğinde baskı resmin gelişen pozisyonu dijital teknolojiyi kucaklarken, öte yandan da sanatçıya litografi, ipek baskı ve kuru kazı gibi geleneksel süreçlerin benzersiz ürün yelpazesini de sunmaktadır. Bu çoklu söylemler, içeriğin sınırlarını genişletmekle kalmayıp, geleneksel olanla dijital olanı aynı yüzeyde sunarak, daha güçlü yönleriyle karşımıza çıkarmaktadır. Türkiye’de baskı resimde melez tekniğe örnek teşkil edebilecek yapıtlara ulaşmak biraz zor olmaktadır. Bunun nedenleri arasında, bu konudaki yayınların azlığı, yapıtın tekniği konusunda açık bilginin yazılmayışı, sanatçıların dijital olana karşı hassasiyeti (olumsuz anlamda), genç kuşağın kendini bu konuda yeterince ifade edememesi, dijital baskıda kullanılan boya malzemesinin kalıcılığı anlamında risklerinin henüz bilinmemesi sayılabilir.

Resim5: Ann Thomson, 'Ağıt', Dijital Baskı, Kuru Kazı, Graviür, 44,5x29 cm, 2005.

Resim6: Hasip Pektaş, 'Dans I', Dijital Baskı Resim, 75x100 cm, 2011.

Dijital teknoloji aracılığıyla dijital imge üretimi, geleneksel olandan farklı olarak, kağıt-taki özün-konunun tasarlanması ve bir butona basılması ile son bulan, tamamen bilgisayarda elde edilen bir süreçtir. Ancak, sanatçıların sürece yaklaşımı ile bu teknolojinin yaratıcılıkta sınırı yoktur (http://www.ehow.com/how_6957008_print-large-digital-art-prints.html#ixzz1XA5Vjs5M). Daha kolay, daha hızlı elde edilebilen bir sonuçla, kağıt üzerinde ya da bilgisayar ortamında hazırlanan tasarımın bir butona basılması ile görünür kılınması, bu teknolojinin geleneksel baskı teknolojilerinden farklı ve güçlü yönüne dikkat çekmektedir.

Güçlü yönleriyle dijital teknoloji aracılığıyla, geleneksel yöntemlerde kullanılan ve sağlığa olumsuz yönde etki eden bir takım kimyasal müdahaleler en aza indirgenmiştir. Bunun yanı sıra, geleneksel yöntemlerle üretilen yapılarda yaşanan aksaklıklar, dijital teknolojinin çeşitli yazılımları aracılığıyla sifira indirgenmiş, riskler neredeyse ortadan kalkmıştır. Öte yandan, geleneksel yöntemlerle yapılan bir baskı üzerinde dijital müdahalelerle geleneksel baskı tekniklerine benzer sonuçlar alınabilmekte ya da elle üretilen çalışma dijital ortama aktarılarak, üzerinden sayısız yeni imajlar elde edilebilmektedir. Renk, biçim, doku vb. seçenekleri geleneksel olan tekniklerin çok daha ötesindedir. Ayrıca, dijital ortamda hazırlanan bir imge üzerine geleneksel yöntemlerle yapılan müdahale sonrası, aynı imgeyi tekrar dijital ortama aktarmak mümkün olmakta ve en son sonucu ekranda görmek baskı sürecinde yapıtın karşılaşılabileceği sorunları ortadan kaldırmaktadır. Ancak, az önce değinilen dijital baskı da kullanılan boya malzemesinin risklerinin henüz bilinmemesi, Müjde Ayan'ın "Sosyolojik Açıdan Özgün Baskı Resim Sanatının Bugünkü Durumu İle İlgili Profesyonel Sanatçıların Görüşlerinin İncelenmesi" adlı doktora düzeyindeki çalışmasında belirttiği üzere, sorun teşkil edebilir ve sanat eserinin kalıcılığı anlamında güçsüz yön olarak düşünülebilir.

Sanat eserlerinde yaratıcılık kadar malzeme de önemlidir. Kullanılan boya eğer kısa sürede uçup gidiyorsa ve kalıcılığı yoksa, eserin bir sonraki kuşaklara belge niteliği de kalmamış olur. Eski dönemlerdeki sanatçılar, daha kalıcı olması bakımından boyanın kimyasına hep önem vermişlerdir. ... Dijital Baskı'da kullanılan boyanın kimyası henüz yeterince kalıcı gözükmemektedir. Çünkü şu anda dünyada en kaliteli Dijital Baskı toneri ancak 1 asır dayanabilmektedir. Eğer teknolojik gelişmelerle bu sorun ileriki yıllarda çözülebilirse, Dijital Baskıresim sanatı da kalıcılığını sağlamış olacaktır (Ayan, 2007: 137).

Ülkemizde dünyada kabul gördüğünden daha yavaş bir süreç yaşayan dijital baskı resim pratiğine pek sıcak bakmayan sanatçılar olduğu bilinmektedir.

Özellikle yıllardır klasik baskı teknikleri ile üreten sanatçılar, dijital tekniğin hem kâğıt yüzeyindeki dokusu bakımından, hem de ifade anlatım aracı olarak yeterli olmadığını savunmaktadırlar. Bu sanatçılar için önemli olan, sanatçının yaratıcı gücü, ifade biçimi ve özgünlüğüdür. Bu sebeple çağı yakalama adına ille de yeni teknik imkânları kullanmanın pek faydalı olmayacağını düşünmektedirler (Ayan, 2007: 137).

Belki de bu yüzden baskı resim üretimi yapan genç kuşak, ürettiği yapılarda karışık teknik yazarak dijital olanla melezleşen yapıtları çok açık belli etmemektedir. Dijital çağın gelişimlerine paralel kavramsal ve kuramsal anlamda ülkemizde bir takım çalışmalar bulunmasına rağmen, henüz bu alanla ilgili derleyici çalışmaların yeterince yapılmamış olması, uygulama örneklerine de görsel olarak ulaşılamaması bir eksiklik olarak görülmektedir. Hayri Esmer'e göre;

Türkiye'deki son dönem baskıresimlerinde bu tür deneysel uğraşlarla karşılaşmak neredeyse imkansızdır. Bunun nedenlerini de bir taraftan baskıresim geleneğimizde, onun eğitiminde ve daha birçok başka nedenlerle bağlantılı olarak oldukça ayrıntılı irdelenmesi ve üzerinde önemle durulması zorunlu, bir bakış sorunu olarak görmek gerekmektedir (http://www.hayriesmer.com/yazilar_Detay.aspx?islem=yaziDetay&id=92).

Geleneksel teknolojiler aracılığıyla üretilen bir yapıtta dijital bir müdahalenin nerede başlayıp nerede bittiği her zaman tam olarak bilinmemektedir. Ama şunu söylemek mümkün; sanatta disiplinlerarası ayrımın gün geçtikçe ortadan kalktığı günümüzde, bir baskı üzerinde birçok teknik ve sanat yaklaşımı kullanılabilir. Örneğin; sanatçı geleneksel yöntemlerle yaptığı linol baskıyı tarayarak dijital ortama aktarmakta, çeşitli yazılımlar aracılığıyla değişime uğratarak yeni yapıtlar ortaya çıkarabilmektedir. Günümüzde baskı resimde olduğu gibi sanatın çeşitli alanlarında yapıt üretiminde dijital teknoloji araç olarak kullanılmaktadır. Gün geçtikçe de yazılımlar aracılığıyla dijital üretim yöntemleri çeşitlenmekte, tamamen geleneksel baskı resim tekniklerinin yerine geçmesi de melez yapıtların üretimi ve çoğaltımını sağlamaktadır.

SONUÇ

Dijital teknoloji, sanat yapıtı üretme biçimlerinde değişikliklere neden olmuş, geleneksel sanat, sanatçı, sanat yapıtı ve izleyici kavramlarını da değiştirmiştir. Tamamen geleneksel baskı resim tür ve teknolojilerinin yerine geçmesi de, araç ya da ortam olarak melez yapıtların üretimi ve çoğaltımını sağlamakta, anlatımı zenginleştirdiği düşünülmektedir.

Dilin anlatım gücü ve kavramlarla birlikte farklı anlatım tekniklerinin sanatın içinde yer alışı, dijital teknolojiler aracılığıyla daha da güçlenmiş, söylem-tavır boyutunun da değişimine neden olmuştur. Dijital teknolojiler aracılığıyla, geleneksel sanat formlarının (baskı, resim, heykel, fotoğraf vb.) sınırlarının genişlemesi, yeniden üretilmesi, günümüz sanatının biçimlenmesinde, farklı bir dil kazanmasında etkin rol üstlenmiştir. Sürekli genişleyen, değişen ve düşünce sınırlarını zorlayan dijital teknoloji çağında sanat, temelde geleneksel altyapı ve kuramlar üzerinde biçimlenmekte, hem geleneksel hem de yeni dijital anlatım biçimleri ile harmanlanarak melez yapıtlar sergilenmektedir.

Her teknolojik gelişmede olduğu gibi dijital teknolojiler aracılığıyla üretilen yapıtlar, fotoğraf teknolojisinde olduğu gibi, çeşitli tartışmalara maruz kalsa da bu teknolojinin araç olarak kullanımını, sanat yapıtı üretme sürecinde bütüncü bir rol oynamaktadır.

Çağdaş sanatta baskı resmin yerinin ve öneminin, teknolojik gelişmelere verilen cevapla, geleneksel ve çağdaşla birlikte kurulan ve değişken benzersiz bir hareketlilikle ortaya koyulacağı düşünülmektedir. Bu açılım tarihinin, teknikler arası geçişe izin veren bir dizi medya ile sağlanabileceği söylenebilir. Teknoloji ile ilgili farkındalığın arttırılması, baskı resim sanatının gelişmesi ve güncellenmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Alışılmış olanın dışında, yeni algılayışlar ve görsellik adına belki de biraz risk almak, baskı resim alanını daha da zenginleştirecektir.

KAYNAKLAR

Ayan, H. Müjde (2007). *Sosyolojik Açından Özgün Baskı Resim Sanatının Bugünkü Durumu İle İlgili Profesyonel Sanatçıların Görüşlerinin İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul.

İçmeli, Mürside (1985). *Çağdaş Açından Türk Grafik Sanatçıları, Türkiye'de Sanatın Bugünü ve Yarını*. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları 1, s:61-66.

Kerlow, Isaac (2010). *Digital Physicality: Printmaking*. CAT 2010 London Conference, 3rd February.

Paul, Christiane (2008). *Digital Art*. Thames and Hudson: London.

İNTERNET KAYNAKÇASI

Burkowsky, Lisa, *Works On Paper*

<http://www.lisabulawsky.com/wop.php?area=WorksonPaper&todo=sil&gid=38> (erişim tarihi 23.01.2013).

Curley, Cannon, Janet. *Biography*

<http://www.re-tittle.com/artists/janet-curleycannon.asp> (erişim tarihi 23.01.2013).

Curley, Cannon, Janet. (2008). *Tradinational Printmaking*. Janet Curley Cannon

<http://hybriddigitaltraditionalprints.blogspot.com/2008/07/janet-curley-cannon.html> (erişim tarihi 23.01.2013).

Esmer, Hayri (2012). *Türkiye'de Baskıresme Bakmak*.

http://www.hayriesmer.com/yazilar_Detay.aspx?islem=yaziDetay&id=92 (erişim tarihi 06.05.2013).

Hamilton, Paul. (2009). *Drawing with printmaking technology in a digital age* http://www.lboro.ac.uk/departments/sota/tracey/dat/images/paul_hamilton.pdf (erişim tarihi 10.12.2012).

Hybrid Digital Print. Course Content "The Digital Imaging II", Department of Art and Dizayn in Arcadia University, Pennsylvania-USA

http://web.me.com/digitalmedia/DI2_Assignments/Digital_Imaging_II___Hybrid_Digital_Assignment_files/Hybrid%20Digital%20Print.pdf (erişim tarihi 06.09.2011).

Xaxx, Jagg. *How to Print Large Digital Art Prints*. http://www.ehow.com/how_6957008_print-large-digital-art-prints.html#ixzz1XA5Vjs5M (erişim tarihi 06.09.2011).

RESİM KAYNAKÇASI

Resim 1. Kerlow, Isaac. (2010). *Digital Physicality: Printmaking*. CAT 2010 London Conference, 3rd February, Pages:149-156.

Resim 2. <http://www.jcurleycannon.com/unot/diff.html>

Resim 3. http://www.lisabulawsky.com/original/1351865433dreamday20_W.jpg

Resim 4. http://www.lisabulawsky.com/original/1351864951dreamday01_W.jpg

Resim 5: <http://monsoonprint.com/thomson/annthomson.html>

Resim 6. http://www.maroon.com.tr/galeri/Hasip-Pektas-Resimler-Ekslibrisler-Sergisi/Kagithane_Baskiresim_95x135_2011